

Sygn. akt I C 756/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2017 roku

Sąd Rejonowy w Limanowej I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Hybel
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Anna Kasińska

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2017 roku w Limanowej

na rozprawie

sprawy z powództwa L. K.

przeciwko K. K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powódki L. K. na rzecz pozwanej K. K. kwotę 1217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 756/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 listopada 2017 roku

Powódka L. K. w pozwie z dnia 17 lipca 2016 r. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z 24 lipca 2014 r. Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia do sygn. VI Nc 46/11/14/S, gdzie nakazano L. K. żeby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu wpłaciła K. K. kwotę 10.400,00 zł oraz 2.547,00 zł kosztów. Ponadto wniosła o zasądzenie kosztów procesu wg norm prawem przewidzianych.

W uzasadnieniu podniosła, że pozwana uzyskała przed Sądem Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia załączony do pozwu nakaz zapłaty zatajając poprzedzające go rokowania, a o samym tytule wykonawczym w związku z niewłaściwym doręczaniem korespondencji przez I. dowiedziała się dopiero z prowadzonego postępowania egzekucyjnego przed Komornikiem Sądowym w L. S. M., gdzie składała wniosek o wstrzymanie egzekucji. Powódka wskazała, że przeczny zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego powyższym nakazem zgodnie z art. 840 par.1 pkt 1 k.p.c. i wnosi o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Pozwana K. K. uzyskując bowiem przedmiotowy nakaz z klauzulą wykonalności – jak to wynika z akt I Nc 862/15 SR w Limanowej – nie rozliczyła koniecznych nakładów powódki, które u pozwanej pozostały, a mianowicie niezbędnej dla prowadzonej przez powódkę działalności gospodarczej lady, płytek za bufetem,

dwóch urządzonych w lokalu wc oraz daszku nad furtką w łącznej kwocie 18.000,00 zł, jak i nierozliczonej kaucji w kwocie 3500 zł. Wierzytelność powódki do pozwanej wynosiła 21.500 zł, a zatem znacznie więcej aniżeli kwoty z nakazu i w związku z potrąceniem na zasadzie art. 458 k.c. powódka wniosła jak wyżej.

W odpowiedzi na pozew (k. 56 - 62) pozwana K. K. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Pozwana wskazała, że wskutek nieuregulowania czynszu pozwana skierowała wobec L. K. powództwo o zapłatę przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, sygn. akt VI Nc 4611/14/S Sąd wydał 24 lipca 2014r. nakaz zapłaty na kwotę 10.400 zł z ustawowymi odsetkami oraz z kwotą 2547 zł tytułem kosztów postępowania. Następnie po jego uprawomocnieniu, na wniosek pozwanej wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przed Komornikiem przy Sądzie Rejonowym w Limanowej S. M. do sygn. akt KM 1305/14. Adres powódki jaki wskazała pozwana w ww. postępowaniu pokrywa się z adresem jakim posługuje się powódka w niniejszej sprawie – L. 469, (...)-(...) L.. Posługiwanie się przez powódkę tożsamym adresem stawia w wątpliwym świetle nieprawidłowość doręczenia pozwu i nakazu zapłaty.

Na rozprawie pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony zawarły w dniu 1 czerwca 2012 roku umowę najmu lokalu handlowego przy ul. M.M. K. 2 w M. na czas określony. Powódka opuściła lokal w dniu 30 czerwca 2013 roku.

Dowód: umowa najmu k. 73 - 74, protokół zdawczo – odbiorczy k. 71 - 72

Z uwagi na nieuregulowany czynsz pozwana K. K. wniosła przeciwko L. K. powództwo o zapłatę. Nakazem zapłaty z dnia 24 lipca 2014 roku, sygn. akt VI Nc 4611/14/S wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia, Wydział VI Cywilny, zasądzono od L. K. na rzecz K. K. kwotę 10.400,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot: 3.400 zł od dnia 6 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty, 3.500 zł od dnia 6 maja 2013 roku do dnia zapłaty, 3.500 zł od dnia 6 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty oraz 2457 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Dowód: kopia nakazu zapłaty k. 7.

W dniu 16 października 2014 roku wierzycielka K. K. złożyła wniosek o wszczęcie przez komornika sądowego postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty z dnia 24 lipca 2014 roku, sygn. akt VI Nc 4611/14/S. Do wniosku dołączyła w/w tytuł wykonawczy.

W toku postępowania egzekucyjnego do księgi wieczystej nr (...) obejmującej nieruchomości stanowiącą własność powódki wpisano ostrzeżenie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości.

Dowód: akta egzekucyjne KM 1305/14, wydruk treści księgi wieczystej

(...) k. 12 – 19.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy, akt KM 1305/14 oraz znajdujących się w aktach związkowych.

Sąd oddalił wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z jej przesłuchania ponieważ pomimo prawidłowego wezwania jej do stawienia na kolejne rozprawy w dniach: 26.10.2016 roku, 12.01.2017 i 18 maja 2017 roku nie stawiła się na żadną z rozpraw. Sąd oddalił również wniosek o przesłuchanie pozwanej (zamieszkałej w A.) i świadka M. O. (siostry powódki) bowiem przeprowadzenie tego dowodu było bezzasadne z uwagi na zakres rozpoznania sprawy oraz podniesiony zarzut przedawnienia, o czym będzie mowa poniżej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Dłużnik w drodze powództwa z art. 840 k.p.c. może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia powołując się na podstawy określone w tym przepisie (art. 840 § 1 pkt 1-3), co powinno wynikać z żądania pozwu. Jest to szczególnie istotne z uwagi na treść art. 843 § 3 k.p.c., z którego wynika, że w pozwie powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Przepis ten przewiduje prekluzję procesową do zgłaszania zarzutów stanowiących podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego. Pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu, wszystkie zarzuty powinny być zgłoszone już w pozwie chyba że powód wykaże, iż z przyczyn od siebie niezależnych nie mógł ich zgłosić w pozwie, czyli w piśmie wszczynającym postępowanie.

Powódka w pozwie powołała się tylko na przesłankę określoną w art. 840 pkt 1 k.p.c., tj. podniosła, że przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Powódka wskazała, że nie mogła wnieść skutecznie sprzeciwu, bo nie został jej doręczony odpis nakazu oraz że to pozwana powinna zwrócić jej pieniądze z tytułu poczynionych przez powódkę nakładów na lokal, w którym prowadziła działalność gospodarczą.

Celem powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, co należy odróżnić od uchylenia postanowienia sądu o nadaniu klauzuli wykonalności. Kontrola postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności polegająca na zakwestionowaniu tej klauzuli może nastąpić tylko poprzez wniesienie zażalenia i z powołaniem się na uchybienia proceduralne w toku postępowania klauzulowego. Natomiast powództwo z art. 840, jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych – podstawach wymienionych w pkt 1–3 art. 840 k.p.c.

W przypadku przesłanki wskazanej w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c, czyli gdy dłużnik zaprzecza zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, to rozumie się przez to sytuację zaprzeczenia przez dłużnika obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Zdarzeniem, na którym oparto klauzulę wykonalności, jest tytuł egzekucyjny. Odmienne sytuacje mamy jednak, gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu, które korzysta z powagi rzeczy osądzonej oraz sytuację, gdy tytuł ten takiej cechy nie posiada. Za ugruntowany, w orzecznictwie i judykaturze przyjmuje się pogląd, że powództwo przeciwegzekucyjne oparte na podstawie określonej w pkt 1 art. 840 § 1 k.p.c. może dotyczyć tylko tytułów egzekucyjnych nie pochodzących od sądu. Jest ono dopuszczalne, o ile nie występują przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. W drodze tego powództwa dłużnik nie może zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny (por. m.in. wyrok SN z dnia 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, z. 11,

poz. 222), ale może przeczyć treści innych tytułów egzekucyjnych, których nie chroni prawomocność materialna czy zawisłość sporu, m.in.: ugody sądowej, ugody zawartej przed sądem polubownym, aktu notarialnego, bankowego tytułu egzekucyjnego (postanowienie SN z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 78/03).

Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Ma ono na celu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa z art. 840 k.p.c. jest wykonalność tytułu wykonawczego.

Tytułem wykonawczym, który chciała zwalczać powódka jest prawomocny nakaz zapłaty zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, a zatem powódka nie może oprzeć swojego żądania na podstawie określonej w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Po pierwsze sąd nie może weryfikować w tym postępowaniu postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, a do tego zmierza zarzut powódki dotyczący braku doręczenia jej nakazu zapłaty, a co za tym idzie braku prawomocności nakazu zapłaty. Powyższy zarzut mógłby być jedynie przedmiotem zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Jeśli powódka o wydaniu względem niej tytułu wykonawczego dowiedziała się od komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne, celem obrony swych praw winna złożyć w Sądzie przed Sądem Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie, wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty oraz stosowny wniosek dotyczący wstrzymania wykonalności tytułu wykonawczego.

Powódka nie może się również powoływać w tym postępowaniu zarzutów nierozliczenia nakładów, które to powinny zostać podniesione w sprzeciwie. Prawomocny nakaz zapłaty wydany przez sąd, jako orzeczenie sądowe korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Twierdzenia powódki i wnioski w tym zakresie dowody zmierzały w istocie do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy, która zakończyła się wydaniem prawomocnego nakazu zapłaty, co jak już powyżej wskazano, jest niedopuszczalne. Powództwo egzekucyjne nie może być wykorzystywane jako narzędzie do podważenia treści prawomocnego orzeczenia sądu zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Ponadto pozwana podniosła skutecznie zarzut przedawnienia rozliczenia nakładów poczynionych w wynajmowanym lokalu. Przepis art. 677 k.c. przewiduje wyjątki od ogólnych zasad przedawnienia roszczeń określonych w kodeksie cywilnym, które wyłączają stosowanie terminów określonych w art. 118 k.c. Przewidziany w art. 677 k.c. roczny termin przedawnienia liczy się od dnia, w którym nastąpił "zwrot rzeczy" najętej wynajmującemu po zakończeniu najmu. Zwrot rzeczy wynajmującemu kładzie kres jej używania przez najemcę i stwarza dopiero podstawę do ostatecznego rozliczenia między stronami. Przez "zwrot rzeczy" według art. 677 k.c. rozumie się nie tylko faktyczne przeniesienie władztwa nad rzeczą przez najemcę na wynajmującego, a także inne - poza "wydaniem rzeczy" - stany faktyczne, gwarantujące pełną ochronę interesów wynajmującego, mogą stanowić podstawę do określenia początku terminu przedawnienia przewidzianego w art. 677 k.c. Każde opróżnienie lokalu przez najemcę od chwili uzyskania przez wynajmującego o tym wiadomości i faktycznej możliwości zbadania stanu lokalu jest równoznaczne z jego wydaniem i stanowi tym samym zdarzenie, od którego rozpoczyna się bieg rocznego terminu przedawnienia. Na takie rozumienie pojęcia "zwrot rzeczy" wskazuje przede wszystkim funkcja art. 677 k.c., wyrażająca się w dążeniu do szybkiej likwidacji wzajemnych roszczeń stron (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1987 r. II CR 10/87). Powódka opuściła zajmowany lokal przed dniem 30 czerwca 2013 roku, kiedy to sporządzono protokół zdawczo – odbiorczy. Mając na uwadze, że powództwo w przedmiotowej sprawie zostało wytoczone w dniu 18 lipca 2016 roku roszczenie o rozliczenie nakładów powódki uległo przedawnieniu. Początek biegu rocznego terminu przewidzianego w art. 677 k.c. związany jest z dniem zwrotu rzeczy, nie zaś z wygaśnięciem łączącego strony stosunku najmu. Termin wymagalności roszczenia najemcy o zwrot nakładów na rzecz pozostaje więc bez znaczenia dla początku biegu terminu przedawnienia przewidzianego w art. 677 k.c. który to termin rozpoczyna swój bieg od dnia zwrotu rzeczy.

W tej sytuacji wnioski dowodowe powódki podlegały oddaleniu, bowiem przeprowadzenie tych dowodów w postępowaniu było całkowicie nieuzasadnione.

Odnosząc się do podniesionego w pozwie zarzutu potrącenia, należy wskazać, że przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza możliwość zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie,

wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Do zdarzeń takich należy zaliczyć spełnienie świadczenia, potrącenie, przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada. Powołany przepis w odniesieniu do orzeczeń sądowych wprowadza prekluzję co do zdarzeń, które nastąpiły przed zamknięciem rozprawy, a zatem zanim jeszcze takie orzeczenie formalnie zostało wydane. Jeżeli pozwana w toku postępowania rozpoznawczego nie podniosła zarzutu potrącenia, to na okoliczność tę nie może się powoływać w uzasadnieniu powództwa opozycyjnego. W przypadku gdy tytułem wykonawczym jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo opozycyjne na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, lub na zarzucie spełnienia świadczenia, tylko jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne. W literaturze przyjmuje się, że w związku z aktualną treścią przepisu podstawą pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego orzeczenie sądowe nie mogą być takie okoliczności faktyczne, które zostały pominięte w postępowaniu rozpoznawczym jako spóźnione albo nie zostały w ogóle zgłoszone (vide: Olimpia Marcewicz, Komentarz aktualizowany do art. 840 k.p.c.).

Sąd podziela w całości pogląd Sądu Najwyższego przedstawiony w uchwale z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, że zagadnienie dopuszczalności oparcia powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia w przypadku, gdy zarzut ten nie został rozpoznany w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny nie należy rozpatrywać stosując wyłącznie wykładnię językową art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż jej wyniki podważałyby podstawowe zasady procesu cywilnego w postaci prawomocności materialnej orzeczeń co do istoty sprawy oraz ich powagi rzeczy osądzonej. Należy stosować wykładnię celowościową i funkcjonalną, według których zarzut spełnienia świadczenia jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy ze względu na ustanowiony ustawą zakaz nie mógł być rozpoznany w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny. Jeżeli merytoryczne orzeczenie, a takim jest nakaz zapłaty zapadły także w postępowaniu upominawczym stanowiący tytuł egzekucyjny (art. 777 § 1 k.p.c.), zapadło już po spełnieniu świadczenia przez dłużnika, to może on i powinien podnieść ten zarzut w sprzeciwie od tego orzeczenia. Oznacza to, iż fakt spełnienia przez powoda świadczenia mógł zostać w drugiej fazie postępowania upominawczego zbadany. Inna wykładnia prowadziłaby do absurdalnego wyniku z tego względu, że dłużnik, który w całości, bądź w części spełnił świadczenie, mógłby nie podejmować obrony w sprawie wszczętej pomimo tego przez wierzyciela i dopiero z takim zarzutem wystąpić wytaczając powództwo opozycyjne.

Pełnomocnik powódki nie wykazał aby złożenie oświadczenia o potrąceniu miało miejsce przed wydaniem tytułu wykonawczego. Jednocześnie, nie było oparte na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy. Zatem potrącenie było oparte na zdarzeniach, które nie powstały po wydaniu tytułu wykonawczego ale przed jego wydaniem. Wytaczając powództwo przeciwegzekucyjne powódka nie mogła skutecznie powołać się na zarzut potrącenia. Prawomocne orzeczenie chronione jest bowiem powagą rzeczy osądzonej, która uniemożliwia podnoszenie zarzutów przeciwko jej treści w sytuacji gdy na skutek zaniechania pozwanego w toczącym się postępowaniu zarzut taki nie został zgłoszony i nie był przedmiotem badania przez sąd.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił żądanie powódki, o czym orzeczono jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1217 zł (obliczone na podstawie § 2 pkt 5 i § 11 pkt 7 rozporządzenia Min. Spraw. z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

SSR Małgorzata Hybel